

ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಸಾಲಿನ ಹಿಂದೆ..

ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ವಿಲಿಯಂ ಹೇಸ್ಪಿಯವರು ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಕವಿಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, “ಅವನು ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕಾಲದೇಶಗಳ ಪರಿಧಿಯಾಚೆಗಿನ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ” ಎಂದರು. ಅವರು ಮುಂದುವರಿದು, “ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸು ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಏಕಾಗ್ರವಾದಾಗ ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅನುಭವಗಳು ಅಪರೂಪ. ನಾನು ಅಂಥ ಧ್ಯಾನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ದಕ್ಷಿಣೇಶ್ವರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರು” ಎಂದರು. ಅಸಾಧಾರಣ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ, ಸದಾ ಜಾಗೃತ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ, ವಿಮರ್ಶಕ ಸ್ವಭಾವದ ಸ್ವಾಮೀಜಿ (ಆಗ ನರೇಂದ್ರ) ವಿಲಿಯಂ ಹೇಸ್ಪಿಯವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿರಬಹುದು! ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೊಬ್ಬರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂತರೊಬ್ಬರ ಸಮಾಧಿಯ ಚಿತ್ರಣ ಎಂತಹ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿರಬಹುದು ಎಂದು ನಾವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಆಗ ನರೇಂದ್ರನ ಹೃದಯ ಅತಿಯಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಇತರರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಅವನು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ; ಅವರ ಭೇಟಿಯ ಬಳಿಕ ಅವನ ಜೀವನವೇ ಬದಲಾಯಿತು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟನೆಗಳು.

ಪರೀಕ್ಷಕ ದೃಷ್ಟಿ

ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ಕವಿಯ ಅನುಭವ ಯಾವ ಬಗೆಯದೋ ಹೇಳಲಾಗದು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಭಾವ, ಸಮಾಧಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರೇ ಮೊದ

ಲಾಗಿ ಇನ್ನಿತರರೂ ಅವರ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂದೇಹ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವೈದ್ಯರುಗಳು, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೂ ದಾರ್ಶನಿಕರು ಅವರ ಅಲೌಕಿಕ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದ್ದರು; ಕೆಲವರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಮಾಧಿಯ ಅನುಭವ ಇವರ ಅವಸ್ಥೆ ತಾಳೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ‘ಇವರ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದೆ’ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಾಧಿ, ಮೈಮರೆಯುವಿಕೆ ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ರೋಗ ಅಥವಾ ಮಾನಸಿಕ ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಅನುಭೂತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಅವರ ಸಮಾಧಿ, ಭಾವ, ದರ್ಶನಗಳ ಅಗಾಧತೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅರಿವಾದುದು ಅನಂತರ; ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹಾಗೂ ಇತರ ಶಿಷ್ಯಂದಿರು ಅವರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿ, ಅವರ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಶ್ವರೂಪ ದರ್ಶನವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ. ಹಿಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾದುವೇ ಎಂದು ಅವರ ನೇರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಶಾರದಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥ ‘ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಲೀಲಾಪ್ರಸಂಗ’ ದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅನುಭವದ ಎತ್ತರ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ; ಅವುಗಳ ವಿವರಣೆ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೂ, ಅವರದೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜಗತ್ತು ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ನೋಡಬೇಕು; ಜನರು ತಮಗೆ ಅರ್ಥವಾದಷ್ಟನ್ನು ಭಾವಿಸುತ್ತ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನ ದಿವ್ಯ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಪುನೀತರಾಗಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಅನುಭವವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆಳವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೂ ಸಾಕು, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿ, ಹೃದಯಗಳು ಎತ್ತರಕ್ಕೇರುತ್ತವೆ; ಅರಿಯದ ಅಲೌಕಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬಯಸುತ್ತದೆ. ‘ಇಂದಿನ ಭಾವ

ನೆಯೇ ನಾಳಿನ ಅನುಭವ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ; ಭಗವತ್ಕೃಪೆಯ ಕ್ಷಣ ಎಂಥ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ದಿವ್ಯತೆಗೆ ಏರಿಸಬಲ್ಲದಲ್ಲವೇ? ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ನೆನಪೂ ನಮ್ಮ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸು ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಪಾವಿತ್ರ್ಯದ ಅಮೃತಜಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುವುದು.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೊದಲ ಸಮಾಧಿಯ ಅನುಭವ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಬಾಲ್ಯದ ಹೆಸರು ಗದಾಧರ. ಬಾಲಕ ಗದಾಧರ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣ ಹುಡುಗ. ಜಗತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು, ಜನರ ಹಾವಭಾವಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ವೈಮರೆಯುವನು; ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಆನಂದಪಡುವನು. ಜನರ ಮುಂದೆ ರೋಚಕವಾಗಿ ದೇವದೇವತೆಗಳ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತ ರಂಜಿಸುವನು. ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಆರು ಅಥವಾ ಏಳು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲ ಸಮಾಧಿಯ ಅನುಭವವುಂಟಾಯಿತು.

ಆಗ ಜೂನ್ ಅಥವಾ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳು. ತನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಕಾಮಾರಪುಕುರ ಗ್ರಾಮದ ವಿಶಾಲ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ, ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳ ನಡುವಿನ ತೆವರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಡಲೆಪುರಿ ಪೊಟ್ಟಣ; ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಮೇಲೆ ನೋಡಿದ, ಆಗಸವೆಲ್ಲ ಕಾಮುಗಿಲು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬರಬರುತ್ತಾ ಮೋಡ ಇಡೀ ಆಕಾಶವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬೆಳ್ಳೆಕ್ಕಿಗಳ ಸಾಲು ಹಾರಿ ಬಂತು. ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳೆಕ್ಕಿಗಳ ಸಾಲು ಹುಡುಗನ ಹೃನ್ಮನವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡಿತು. ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೀಮಿತ ಸೌಂದರ್ಯದಾಚೆಯ ಅನಂತ ಅಸ್ತಿತ್ವದತ್ತ ಅವನ ಗಮನವನ್ನು ಆ ದೃಶ್ಯ ಸೆಳೆದೊಯ್ದಿರಬೇಕು; ಭಾವಪರವಶನಾದ ಹುಡುಗ ಅಲ್ಲೇ ಪ್ರಜ್ಞತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟ. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಡಲೆಪುರಿ ಸುತ್ತಲೂ ಚೆಲ್ಲಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಗದ್ದೆ ತೆವರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿ, ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದರು. ಆಗ ತನಗಾದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ತಾನು ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರೇ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅನುಭವದ ಒರೆಗಳು

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲ್ಯಕಾಲವೆಂಬುದು ಒಂದು ಅಚ್ಚರಿ, ವಿಸ್ಮಯ, ಹಲವು ಭಾವಗಳ ಉದಯ ಕಾಲ. ಅದನ್ನು ನೆನೆದಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸು ಮುದಗೊಳ್ಳುವುದು; ಅಷ್ಟೇ ಅಜ್ಞಾತ ಲೋಕದತ್ತ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಜಾರುವುದು. ಆದರೆ ಈ ಅದ್ಭುತ, ವಿಸ್ಮಯಗಳೆಲ್ಲ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವಾಗ ನಾವು ಪ್ರೌಢರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ; ನಾವು ಬೆಳೆದಷ್ಟೂ ಬಾಲ್ಯಕಾಲ ಕಾಡತೊಡಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಮುಗ್ಧತೆಯ ಆ ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿಗೂ, ಜನ್ಮತಃ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಂತಹ ಅವತಾರಪುರುಷರ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅದೆಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೋ ಹೇಳಬಲ್ಲವರಾರು? ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಅನುಭವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಇಂಥ

ಮಹಾತ್ಮರ ಬಾಲ್ಯದ ಅನುಭವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದು. ಕೇವಲ ಊಹೆ, ಕಲ್ಪನೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳ ಪರಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವ, ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಂತೂ ಮಾಡಬಹುದು.

ನಿಸರ್ಗದ ಅಸಾಧಾರಣ ದೃಶ್ಯಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಗಳು ಸ್ಫುರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸಹಜ. ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶಾಲವಾದ, ಬೃಹತ್ತಾದ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಭವ್ಯತೆಯ, ಅಚ್ಚರಿಯ ಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಆಕಾಶ, ದಿಗಂತದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಸಾಗರ, ಔನ್ನತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಿಂತಿರುವ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚದರಗಟ್ಟಲೆ ಹರಡಿರುವ ಅರಣ್ಯರಾಜಿ - ಈ ದೃಶ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲರ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಮುಗ್ಧಭಾವವನ್ನು ಅರಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅನಂತದಡೆಗೆ ಚಾಚಿರುವ ಆ ನೋಟಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಸುಖಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು, ತುಂಬಿತುಳುಕುವ ಆನಂದವನ್ನು ಅರಸುತ್ತೇವೆ. ಕಳೆದು ಹೋಗುವ, ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಾಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳ ಒಡನಾಟದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡಾಗ 'ಅಬ್ಬಾ!' ಎಂದು ಬೆರಗಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯುತ್ತದೆ. ನಾವು ಹಾತೊರೆಯುವ ಪೂರ್ಣತೆ ಇಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ - ಅದರ ಅರಿವು ನಮಗಾಗದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೀಗೆ ಅನಂತದ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲರ ಸಹಜ ಕಾರ್ಯ; ದಿವ್ಯತೆಯೇ ಮೈದಳಿದು, ಗದಾಧರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಗದ್ದೆ ತೆವರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯವೊಂದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಅವನಿಗಾದ ಅನುಭವದ ತೀವ್ರತೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಗಾಢ. ಅವತಾರ ಪುರುಷನೊಬ್ಬನ ಬಾಲ್ಯವೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಗೋಚರ.

ಮಾತು, ಮನಸ್ಸುಗಳಾಚೆ

ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಅನುಭವವನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ವಿವರಿಸಲಾಗದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಧಿಯ ಅನುಭವ ಮಾತಿಗೆ ನಿಲುಕದ್ದು ಎಂದು ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ಅಂಥ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗ ತನ್ನ ಅನುಭವದ ಸೀಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ; ಆ ಅನುಭವ ಮುಗಿದು, ತನ್ನ ಸಹಜಾವಸ್ಥೆಗೆ ಮರಳುವಾಗ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸೀಮಿತತೆ ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಮಾತು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಸೀಮಿತತೆಯ ಒಳಗೆಯೇ ಇರುವುದರಿಂದ, ಅಂಥ ಅತೀತ ಅನುಭವ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕಲಾರದ್ದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಸಮಾಧಿಯ ಅಗೋಚರ ನೆಲೆ ದೂರವೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವುದು ಕೇವಲ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ.

ಜೀವನ ರಂಗಭೂಮಿ

ನಾಟಕದ ಹೋಲಿಕೆಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ವಿವರಿಸಬಹುದು. ನಿಜಜೀವನಕ್ಕೂ ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸ? ನಿಜಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ವಾಸ್ತವ. ಇಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತೇವೆ, ಅಳುತ್ತೇವೆ, ಆನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಟನೆ ಮಾತ್ರ; ನಿಜವಲ್ಲ. ನಿಜಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿವೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿದ್ದಾರೆ, ಕಥೆಯಿದೆ, ವಿವಿಧ ರಸ-ಭಾವಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ನಿಜವಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾಟಕ ನೋಡಿ ನಾವು ನಗುತ್ತೇವೆ, ಅಳುತ್ತೇವೆ, ದುಃಖಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದೇಕೆ? ನಿಜಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾವವೂ ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಭಾವ' ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ; ಅದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಪಾತ್ರಗಳ ಅಭಿನಯ, ರಂಗಸಜ್ಜೆ, ಸಂಗೀತ ಇವುಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಜಗತ್ತೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುತ್ತಾನೆ; ಅದರಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲ ನಿಜವೆಂಬಂತೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸಮಾಧಿಯ ಅನುಭವ ನಮಗೆ ಅಗೋಚರ; ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಅಗಮ್ಯ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸನ್ನಿವೇಶ, ದೃಶ್ಯವಳಿ, ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿ ಬಂದ ಘಟನೆ, ಅನಂತರ ಉಂಟಾದ ಅನುಭವ, ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ ವಿಚಾರ - ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂಥದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನೀಡುವ ಸೂಚನೆಯಿಂದ, ಅವರಿಗಾದ ಭಾವಸಮಾಧಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ? ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ - ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಭಾವ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂತೆ - ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಆಳವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದರ್ಶನವನ್ನು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ? ಮಾನವನ ಮಿತಿಗೂ, ಸಾಧಕನ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೂ ಸವಾಲೆಸೆಯುವಂತಿದೆ, ಈ ಬಗೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಘಟನೆಗಳು. ಎಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಊಹೆ, ತರ್ಕ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಸೋಲುವವೋ, ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರ, ಲಜ್ಜೆ, ಬಿಗುಮಾನಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಅಗೋಚರ ಸತ್ಯದ, ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಶರಣಾಗಬೇಕು. ಹೃದಯದ ಮೂಲ ಅರಳಿನಂತಾಗ ಜ್ಞಾನಸೂರ್ಯನ ಕೃಪೆ ತಾನಾಗಿ ಒಳಗಿಳಿದು ಬರುವುದು ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಅರ್ಥವಿದೆ.

ಸರಳತೆಯ ಹಿಂದಿನ ಅಗಾಧತೆ

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನವೆಲ್ಲವೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಳ, ಸಹಜ ಹಾಗೂ ಸುಲಲಿತ ಗತಿಯ ಜೀವನವೆಂಬಂತೆ ಕಂಡುಬರುವುದು, ದಡ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ಗಮನದಂತೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಆಳ, ವೇಗ ಹಾಗೂ ಅಗಾಧತೆಯನ್ನು ಬರಿ ಮೇಲ್ಮೈಯಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗದು. ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಶಿಶುಸಹಜ ಮುಗ್ಧತೆ, ಸರಳತೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತ

ಭಾವಸಾಗರವಿದೆ, ಸಾಧನೆಗಳ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಗಗನದತ್ತಕ್ಕೆ ನಗೆಯುವ ಸಾಹಸಿಯ ದಾಪುಗಾಲಿನ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿವೆ; ಜ್ಞಾನ-ಭಕ್ತಿ-ವೈರಾಗ್ಯಪೂರಿತವಾದ ಗಾನಮಾಧುರ್ಯದ ಭಾವಸಾಂದ್ರತೆಯಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ, ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ, “ನನ್ನ ಗುರುದೇವರ ಜೀವನದ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಖ, ಅವರಿಗೆ ಮಾನವಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮ. ಜೀವನದ ಅರ್ಧಭಾಗ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಶೇಖರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಿತು. ಉಳಿದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಅದನ್ನು ಹಂಚುವುದರಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು.. ಅವರಿಗೆ ಮಾನವಕೋಟಿಯ ಮೇಲೆ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಅನುಕಂಪವಿತ್ತು. ಇವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೀನನನ್ನೂ ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.” (ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿ, ಸಂ.2, ಪು.೧೪೬) ಇಂಥ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯ, ಅಪಾರ ಕರುಣೆ, ಮಾನವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಗವಂತನ ಆವಿರ್ಭಾವವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಾಧುಸಂತರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಅಪರೂಪ. ಆದರೆ ಅದು ಅವತಾರಪುರುಷರ ವಿಶೇಷ ಗುಣ. ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಬುದ್ಧ, ಶಂಕರ, ಚೈತನ್ಯ, ಏಸು ಕ್ರಿಸ್ತ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಜೀವನವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಕಗೊಂಡರೆ ಅದಂಥ ಅದ್ಭುತ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳ್ಳುವುದು! ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೀವನದ ಅಸಾಧಾರಣ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಿರಂತರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆ

ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುವುದು, ಓದುವುದು, ಪ್ರವಚನ ಕೇಳುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ, ವೈರಾಗ್ಯ ಪ್ರಚೋದಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನನ ಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಒಂದು ಬಗೆಯ 'ವೇದಾಂತ ಚಿಂತನ'ಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಯೋಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ-ಸಮಾಧಿಗಳ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಿಸುವವರೆಗೂ, ಮಾನಸಿಕ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವವರು ಆಗಾಗ ಚಿಂತಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಗಳೆಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಂತಹ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನುಭವಗಳು ಮಾತ್ರ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧಕರು ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾದು ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ಇವು ಸಾಧಕನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಸೆಲೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಚಿಮ್ಮಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜಯಂತಿ ಇಂಥ ಅಲೌಕಿಕ ಘಟನೆಗಳ ಸ್ಮರಣ, ಮನನಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶವೊದಗಿಸುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯ ಶಿಶುವಾಗಿ, ಭವ್ಯ ಬಾಲಕನಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಜಗದ್ಗುರುವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ ಈ ಅವತಾರಪುರುಷನ ಜೀವನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭರವಸೆ ತುಂಬಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ. ❀